

Any other Business

Nicoline van Harskamp

SMBA
Project 1975

Nicoline van Harskamp — Any other Business

12 February through 25 March, 2012

Opening: Saturday, 11 February, 5-7 p.m.

The revolution in the West today is troubled by the legacy of the post-political 1990's: the neo liberal condition of late capitalism. It is the very things, which people in more and more layers of society are hesitantly trying to resist, that have promoted a depoliticized state of affairs in which identification with political-economic alternatives is experienced either as unaccustomedly radical, or is worked out in purely symbolic terms. Last summer, for instance, when the art world learned of the budgetary cuts announced by the Dutch government, great panic broke out. The response, however, consisted of a flood of well-intentioned and completely ineffectual symbolic gestures such as coloured t-shirts, a nocturnal procession through dark meadows, smoke bombs and other creative ideas that made no impression on those with decision-making powers but did take the place of potential political actions such as strikes and focused lobbying.

The degree to which we are politicized is largely dependent on the local *Zeitgeist*. In the contemporary Middle East, for instance, the political is secondary to the religious, while in the contemporary West the political is secondary to the freedom to consume. Religion comes with a certain acquaintance with the Absolute, while in the consumer society the Absolute does not have much significance. There are important differences between the Arab Spring and the Occupy movement: the Arab Spring is a Dionysian collective war of attrition, permeated by desperation and self-sacrifice, that results in radical change of the political landscape. The Occupy movement is an Apollonian, controlled set of conventions, restricted on all

12 februari t/m 25 maart 2012

Opening: Zaterdag 11 februari, 17-19 uur

Het probleem met de revolutie in het huidige Westen is de erfenis van de postpolitieke jaren negentig: de neoliberale conditie van het laatkapitalisme. Precies datgene, waartegen steeds meer lagen in de samenleving zich onwennig proberen te verzetten, heeft een depolitisering in de hand gewerkt, waarin identificatie met politiek-economische alternatieven als ongewoon radicaal wordt ervaren, of louter symbolisch wordt uitgewerkt. Toen de kunstwereld, bijvoorbeeld, afgelopen zomer geconfronteerd werd met de aankondiging van de bezuinigingen van het kabinet Rutte, was de paniek groot. De reactie bestond vervolgens uit een stroom goed bedoelde en volkomen ineffectieve symbolische gebaren zoals gekleurde t-shirts, een nachtelijke wandeltocht langs donkere weilanden, rookbommen en andere creatieve ideeën die geen indruk maakten op de beslissingsbevoegden en de plaats innamen van mogelijke politieke acties als stakingen en gericht lobbywerk.

Hoe wij gepolitiseerd zijn, is in hoge mate afhankelijk van de lokale tijdgeest. In het tegenwoordige Midden-Oosten is het politieke secundair ten opzichte van de religie, bijvoorbeeld, terwijl in het tegenwoordige Westen het politieke secundair is ten opzichte van de consumptievrijheid. Religie brengt een bepaalde vertrouwdeheid met het Absolute mee, terwijl dat in de consumptiemaatschappij niet zoveel betekenis heeft. Er zijn dan ook belangrijke verschillen tussen de Arabische Lente en de Occupy beweging: de Lente is een Dionysische, van wanhoop en opofferingsgezindheid doortrokken collectieve uitputtingsslag, die tot gevolg heeft dat het politieke landschap ingrijpend verandert, terwijl de Occupy beweging een aan alle kanten Apollinisch ingeperkte,

sides, in which the urge to reform might have produced an intellectual street party but not a revolution.

It is to no surprise that Occupy cultivates communality to a degree where the further politicization of the movement is sacrificed to it. It is the promise that keeps the movement going. The fantasy of a battle to be fought, causes the very formation of a resistance-minded community to take the place of real action. Ideas, information, knowledge and techniques of resistance are shared and a small-scale subculture arises, with its own way of communicating and in which particular codes apply. A communal historiography is already budding and, as Žižek delicately remarked during his short Occupy address last autumn, there already is the lure of nostalgic sentiment before the real revolution has begun...

Political communities and the subjectivity of the political, or the 'political subject', are important themes in the work of Nicoline van Harskamp. Her search for the mechanisms at work in the political convictions of individuals, their views and the ideological underpinnings thereof, and for the social context in which they exist, sketches the anatomy of political thinking in a psychosocial context. In her complex operations, which generally take on the final form of a performance, Van Harskamp does something surgical with the essential medium through which the political subject manifests himself: personal language.

Putting it briefly, in her work fragments of texts are removed from their original context and placed in staged settings. These texts are taken from discussions (held in debating centres, on television or in a museum), and from interviews. Central to the work is the notion of the individual who shapes his or her world and the circumstances under which that happens: the methods and techniques of the engineered society. The character of Max Bonner, for instance, a 'Personal Dynamics Consultant' and civil liberties campaigner created by Van Harskamp, who in the fictitious

gecontroleerde bundeling conventies is, waarmee de hervormingsdrang wel een intellectueel straatfeest oplevert, maar geen revolutie.

Het is niet verwonderlijk dat bij Occupy de gemeenschappelijkheid zo wordt gecultiveerd, dat politisering eraan geofferd wordt. Het is de belofte die de beweging gaande houdt. De fantasie dat er een strijd te leveren is, zorgt ervoor dat het vormen van de 'tot verzet bereid zijnde' gemeenschap uiteindelijk de plaats inneemt van werkelijke actie. Er worden ideeën uitgewisseld, informatie, kennis, technieken van verzet. Er ontstaat een subcultuur op kleine schaal, met een eigen manier van communiceren; bepaalde codes die er gelden. Er ontkiemt een gemeenschappelijke geschiedschrijving, en, zoals Žižek fijntjes opmerkte tijdens zijn korte Occupy-toespraak afgelopen najaar, nostalgisch sentiment ligt al op de loer voordat de eigenlijke revolutie is begonnen...

Politieke gemeenschappen en de subjectiviteit van het politieke, of het 'politieke subject', zijn belangrijke motieven in het werk van Nicoline van Harskamp. Haar zoektocht naar de machinaties van de politieke drijfveren van individuele personen, hun opvattingen en de ideologische onderbouwingen daarvan en naar de maatschappelijke context waarin die bestaan, schetst de anatomie van politiek denken in een psychosociale context. In haar complexe operaties, die meestal als eindvorm een performance opleveren, doet Van Harskamp iets chirurgisch met datgene, waarin het politieke subject zich manifesteert: de persoonlijke taal.

In het werk worden, kort gezegd, fragmenten van uitgesproken of neergeschreven teksten verplaatst van hun oorspronkelijke context naar een encensering. Die teksten zijn ontleend aan debatten (gehouden in debatcentra, op televisie of in een museum), en aan interviews. Centraal staan noties over het individu, dat zijn wereld vormgeeft; de omstandigheden waaronder dat gebeurt en de methoden en technieken van de maakbaarheid. De door Van Harskamp in

seminar ‘Expressive Power Series#1’ explains ‘the role of authority in verbal communication’, speaks in organizational consultants’ jargon from various sources. Through a contextual shift (the seminar takes place in a museum), his lecture mutates into a metaphor for the problem of the way in which communications systems and their cultural roots define us. The extreme quantification, for example; the way that everything must be broken up into divisible units that is so typical of the neo-liberal need for transparency. Van Harskamp’s work reflects on this both directly in its content, and in a more ‘aesthetic’ way through the experience that the performances offer.

In some works, such as in the staged conference ‘Any other Business’, that experience is almost uncanny. An invisible screen between the viewers and the participants in the conference separates fiction from reality. The conference is not real, but at the same time it is not entirely fictitious, because the texts spoken by the actors were once spoken by ‘real people’. You cannot tell by sight who are actors, and who are not. You can walk up to a microphone

het leven geroepen figuur van Max Bonner bijvoorbeeld, een ‘Personal Dynamics Consultant’ en burgerrechten activist, die in het fictieve seminar ‘Expressive Power Series#1’ zijn licht laat schijnen over ‘de rol van autoriteit in verbale communicatie’, spreekt in organisatieconsulenten-jargon van diverse herkomst. Dat vervormt door de contextuele verschuiving (zijn voordracht vindt plaats voor een publiek dat naar kunst komt kijken), tot een metafoor voor het probleem van de manier waarop communicatieve systemen en hun culturele inbedding ons bepalen. De doorgeschoten kwantificering bijvoorbeeld, waarin alles in deelbare eenheden uiteen moet kunnen vallen, en die zo tekenend is voor de neoliberale behoefte aan transparantie. Het werk van Van Harskamp reflecteert hierop zowel direct door de inhoud, als op een meer ‘esthetische’ wijze door de ervaring die de performances bieden.

In sommige werken, zoals in de geësceneerde conferentie ‘Any other Business’, is die ervaring bijna onheimelijk. Tussen de toeschouwers en de deelnemers aan de conferentie is een onzichtbaar scherm gespannen, dat de werkelijkheid scheidt van de fictie. De conferentie is niet echt, maar hij is ook niet helemaal fictief, want de teksten van de acteurs zijn ooit werkelijk zo uitgesproken door ‘echte mensen’. Je kunt op het oog niet uitmaken wie acteurs zijn en wie niet. Je kunt naar een microfoon lopen en iets zeggen. Doordat enscenering en werkelijkheid naadloos in elkaar overvloeien krijgt het geheel een haast magische lading. Er ontstaat een paranoïde atmosfeer, die tot een vreemd soort bewustwording leidt en plotseling een web aan relaties en betekenissen zichtbaar maakt. De lijnen die er lopen tussen de verschillende sprekers, hun onderwerpen, de interventies en de antwoorden vallen samen tot een compositie, die zowel iets zegt over de complexiteit van de verbale uitwisseling, als over de verbondenheid tussen plaats, tijd en betekenis.

De esthetiek van het oeuvre blijft steeds heel nadrukkelijk verbonden aan de logica van de methode, die meestal overzichtelijk is, en resoluut. Een tekst verschuift van hier

and say something yourself. Because the staged and the real flow into each other so imperceptibly, the whole takes on an almost magical charge. The atmosphere becomes paranoid, leading to a strange sort of consciousness that suddenly makes a web of relationships and meanings visible. The threads that link the various speakers, their subjects, the interventions and the answers fall together into a composition, which says something both about the complexity of the verbal exchanges, and about the connections among place, time and meaning.

The aesthetic of her oeuvre always remains very emphatically linked with the logic of her method, which is generally clearly understandable, and resolute. A text is moved from here to there. Certain statements are connected with one another, elucidated, but not analysed for the stage. The intentions behind the work are never made obvious; we are not entertained, nothing has to be beautiful or surprising. Almost all the considerations about the form are logical consequences of choices regarding the content, or insignificant details. She follows a clearly thought-through plan that has a strict inherent logic. In the final analysis, this relates her work to minimalistic conceptualism, in which the sublime looms up behind the artist's apparently naive, repetitive framework.

What looms up from behind the work of Nicoline van Harskamp is this: that we are not free. That something like freedom simply cannot exist, because everything is connected with everything else by language. We, as linguistic beings, are not autonomous, because our ideas are dictated by the operations of our language, time and space – even our ideas about autonomy, freedom, and the manner in which our freedom (or lack thereof) should be organized. Language is a machine that produces reality, and the question is just whether we have control over the machine or whether the machine has control over us.

In the discussions or interviews that Van Harskamp

naar daar. Bepaalde uitspraken worden met elkaar in verband gebracht, belicht, maar niet voor de bühne geanalyseerd. Nergens in het werk dringt zich een bedoeling op; we worden niet vermaakt, niets hoeft er mooi te zijn of verwondering te wekken. Bijna alle overwegingen over de vorm zijn logische consequenties van inhoudelijke keuzes of te verwaarlozen details. Er wordt een duidelijk uitgewerkt plan gevolgd dat een strikte inherente logica kent. Uiteindelijk is het werk zo in verband te brengen met het minimalistisch conceptueelisme, waarin het sublieme opdoemt vanachter de schijnbaar naïeve, repetitieve schema's van de kunstenaar.

Wat er opdoemt achter het werk van Nicoline van Harskamp is dit: dat wij niet vrij zijn. Dat er misschien wel niet zoiets kan bestaan als vrijheid, omdat alles aan elkaar verbonden is via de taal. Dat wij als talige wezens niet autonoom zijn omdat onze ideeën vastgeklonken liggen in de machinaties van de taal, tijd en ruimte. Ook ideeën over autonomie, over vrijheid, over de manier waarop onze vrijheid of onvrijheid georganiseerd zou moeten worden. De taal is

uses as her source material language is closely linked to thinking itself. Information is being exchanged, ideas expounded; people create a standpoint, refine their thoughts, or recycle it as they speak. It is through speaking that characters take shape: types with recognizable or with anomalous preoccupations. They remind us of literary characters from the 19th century novels of Dostoevsky, Turgenev or Stendhal: figures possessed by political and moral questions who shape history with their personal aspirations.

Where literary characters are in the service of a larger story, Van Harskamp's characters however remain bereft of a narrative logic. But precisely the fact that they are not presented as pawns manipulated by a writer (or by God, for that matter), leads one to suspect that they are to a great extent precisely that. Thus, an image of a greater whole, an overarching story in which the players are propelled toward an apotheosis by an invisible logic, keeps arising behind Van Harskamp's snippets. Paradoxically, language-games thus point in the direction of Grand Narratives, and ultimately touch on another layer too, in the domain of metaphysics.

Spoken language that is written down literally, has an alienating effect. If the intonation is absent; the voice which speaks; the body language and the circumstances, then that which is spoken rapidly proves inadequate. The essence of a speaker resonates in what he says, and adds meaning. But it is not only 'outgoing' communication that is connected with the person, time and place in this way, also the 'incoming' communication is not 'free'. Our own situation, when we listen and observe; our focus or stream of thought; and, above all: how our memory works- all determine to a great extent what we hear and how we understand it. Political discourse is dependent on these double resonances. In an ingenious game with these faculties, Van Harskamp also ultimately raises the question of whether

een machine die de werkelijkheid produceert, en het is maar de vraag of wij controle hebben over die machine of dat die machine controle heeft over ons.

In de discussies of interviews die Van Harskamp gebruikt als bronmateriaal staat de taal dicht op het denken zelf. Er wordt informatie uitgewisseld; er worden ideeën belicht; mensen scheppen al sprekend een standpunt, hernemen zich; verfijnen hun gedachten. Via dat spreken krijgen karakters vorm; types met herkenbare, of juist afwijkende, preoccupaties. Ze roepen literaire personages uit de negentiende-eeuwse romans van Dostoevski, Toergenjev of Stendhal in herinnering: door politieke en morele kwesties bezeten figuren die met hun persoonlijke ambities de geschiedenis vormgeven.

Waar literaire personages in dienst staan van een groter verhaal, blijven de personages van Van Harskamp echter verstoken van een narratieve logica. Maar juist het feit dat ze niet worden opgevoerd als pionnen van de manipulaties van een schrijver (of van God, bijvoorbeeld), doet de gedachte opkomen dat ze dat in hoge mate wel zijn. Zo rijst achter de uitsneden van de discussies van Van Harskamp telkens een beeld op van een groter geheel, een overkoepelend verhaal, waarin de spelers door een onzichtbare logica worden voortbewogen in de richting van een apotheose. *Language-games* wijzen dus paradoxalerwijs in de richting van de *Grand Narratives* en raken uiteindelijk ook aan een andere laag, in het domein van de meta-fysica.

Letterlijk neergeschreven tekst, die oorspronkelijk spreektaal was, werkt vervreemdend. Als de intonatie ontbreekt, de stem waarmee gesproken is, de lichaamstaal en de omstandigheden, lijkt het spreken al snel inadequaat. Het wezen van een spreker resonanceert mee in wat die zegt en geeft betekenis. Maar niet alleen de 'uitgaande' communicatie is op die manier verbonden met persoon, tijd plaats etc., ook de 'binnenkomende' communicatie is niet 'vrij'. Onze eigen toestand, wanneer wij luisteren en waarnemen;

we can really understand and analyse communications and the conveyance of information, or whether there is always something that is left over, that necessarily escapes us.

The question remains, what is needed to arrive at a truly politically conscious society, in which the individual can take responsibility on the basis of autonomy. The various theories which pass in review in Van Harskamp's work, and the ways in which the individuals who formulate them understand them, weigh them against each other and are shaped by them, point on the one hand to the 'postmodern condition' of a multiplicity of realities which coexist alongside one another. On the other hand, there is always the desire to make the difference. Without ever becoming moralistic, the question of moral responsibility is ultimately the guiding principle behind Van Harskamp's work, and the collective in which ideas are exchanged the situation in which it takes form.

Bart Groenendaal is an artist and a writer. He has made various films in the Middle East. In 2007 and 2008 he was artist in residence at the Rijksakademie Van Beeldende Kunsten in Amsterdam; he presently lives and works in Paris.

Nicoline van Harskamp (Hazerswoude, 1975) studied at the Royal Academy for the Visual Arts in The Hague (1994-1997) and Chelsea College of Art and Design in London (1997-1998). In 2007/2008 she was an artist in residence at the Rijksakademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam. In 2009 she won the first prize in the Prix de Rome. Her film work and performances have been seen at the Van Abbemuseum, Eindhoven ('Be[com]ing Dutch', 2008), the 4th Bucharest Biennale (2010), Stedelijk Museum Amsterdam ('Monumentalisme', 2010) and Performa 11, New York (2011), among other venues. Last year her travelling work-in-progress 'Yours in Solidarity' began a tour at D+T Project in Brussels. Presently the work is to be seen at the Frankfurter Kunstverein and at MUAC in Mexico City. See also www.vanharskamp.net

onze focus of gedachtestroom en vooral ook de werking van ons geheugen, bepaalt in hoge mate wat we horen en hoe we dat begrijpen. Het politieke discours is afhankelijk van deze dubbele resonanties. In een ingenieus spel met deze faculteiten werpt Van Harskamp uiteindelijk ook de vraag op of we communicatie- en informatieoverdracht echt kunnen begrijpen en analyseren, of dat er altijd iets overblijft dat ons noodzakelijkerwijs ontglipt.

Het is de vraag wat er nodig is om tot een werkelijk politiek bewuste samenleving te komen, waarin het individu verantwoordelijkheid kan nemen op basis van autonomie. De verschillende theorieën die in het werk van Van Harskamp voorbij komen, en de manieren waarop het formulerende individu die begrijpt, tegen elkaar afweegt en erdoor gevormd wordt, wijzen enerzijds op de 'postmoderne conditie' van een veelheid aan realiteiten die naast en langs elkaar bestaan. Anderzijds is er telkens de wil om het verschil te maken. Zonder ooit moralistisch te worden is de kwestie van morele verantwoordelijkheid uiteindelijk het leidende principe in het werk van Van Harskamp, en het collectief waarin ideeën worden uitgewisseld de omstandigheid waarin die gestalte krijgt.

Bart Groenendaal is kunstenaar en schrijver. Hij maakte verschillende films in het Midden-Oosten. In 2007 en 2008 was hij resident bij de Rijksakademie in Amsterdam; momenteel woont en werkt hij in Parijs.

Nicoline van Harskamp (Hazerswoude, 1975) studeerde aan de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag (1994-1997) en de Chelsea College of Art and Design in Londen (1997-1998). In 2007/2008 was zij resident bij de Rijksakademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam. In 2009 won ze de eerste prijs van de Prix de Rome. Haar filmwerk en performances waren onder meer te zien in het Van Abbemuseum, Eindhoven ('Be[com]ing Dutch', 2008); de 4de Bucharest Biennale (2010); Stedelijk Museum Amsterdam ('Monumentalisme', 2010); Performa 11, New York (2011). Vorig jaar ging haar reizende work-in-progress 'Yours in Solidarity' van start bij D+T Project in Brussel. Momenteel is dit werk te zien in de Frankfurter Kunstverein en het MUAC in Mexico Stad. Zie ook www.vanharskamp.net

ANY OTHER BUSINESS
**Communicative Excellence
in Civil Society and Politics**

ANY OTHER BUSINESS**Communicative Excellence in Civil Society and Politics****A Scripted Conference by Nicoline Van Harskamp**

Any other Business is a fully scripted conference that was uniquely staged in a commercial Amsterdam convention centre in September, 2009. In 3 different rooms 35 actors performed 10 meetings for a live audience over the course of 6 hours. On the previous day, video recordings of each of the meetings, or acts, were made. The video version of Any other Business is a mix of these pre-recordings with footage of the live event.

Any other Business addresses the relation between the rational and irrational within political processes, the relation between speech and act, between voice and body, consensus and violation, positive law and natural law. It does so subtly rather than efficiently, through the inevitable experience of unease in the live version, and through the actual length of the video version.

Each act is an example of a verbal political interaction gone wrong. In many different ways, its participants do not comply with the (often hidden) conventions of their meeting and, willingly or unwillingly, create a productive moment of (mis-) communication.

Nicoline van Harskamp compiled the script for Any other Business by choosing 10 meetings from a private archive of recorded public debates, each of which have such a critical moment or 'plot' in them. She erased topical facts, dates and names from the original transcripts, and adapted their content to fit the overall conference theme of "Communicative Excellence in Civil Society, Governance and Business". The character George Thornton, conference director, was invented to bind the meetings together.

A subtle narrative develops throughout the conference, as the speakers increasingly struggle to suppress their

ANY OTHER BUSINESS**Communicative Excellence in Civil Society and Politics**

Een geënceneerde conferentie door Nicoline van Harskamp

Any other Business is een volledig van te voren uitgeschreven conferentie, die in september 2009 eenmalig werd opgevoerd in een commercieel congrescentrum in Amsterdam. In 3 verschillende zalen speelden 35 acteurs in 6 uur 10 bijeenkomsten in aanwezigheid van een publiek. Een dag eerder waren van alle bijeenkomsten (of scènes) al op video vastgelegd. De videoversie van Any other Business is een mengeling van deze opnamen en de registratie van het live evenement.

Any other Business onderzoekt de relatie tussen de rationale en irrationele aspecten in politieke processen; de relatie tussen spreken en handelen, tussen stem en lichaam, tussen consensus en conflict; tussen juridische wetten en natuurwetten. Dat gebeurt op subtiele wijze, door de ongemakkelijke sfeer in de live versie en door de feitelijke lengte van de videoversie.

Elke scène is een voorbeeld van een verbale politieke interactie die uit de hand loopt. Op verschillende manieren verbreken de deelnemers bewust of onbewust de (vaak ongeschreven) gedragscodes van hun bijeenkomst en creëren ze een productief moment van (mis)communicatie.

Nicoline van Harskamp stelde het script van Any other Business samen op basis van tien opnamen van publieke discussies uit een privéarchief, die elk een kritiek moment of 'plot' hebben. Van Harskamp ontdeed ze van specifieke feiten, data en namen en paste hun inhoud aan aan het overkoepelende thema van de conferentie 'Communicative Excellence in Civil Society, Governance and Business'. Het personage George Thornton werd erbij bedacht om de bijeenkomsten aan elkaar te koppelen. De gehele conferentie door ontpint zich een ongewoon narratief, want de sprekers

urge to act rather than talk. A debate on public conduct ends up in a dog fight; an activist denounces nonviolent tactics; and when an unexpected event shakes up the conference, the self-proclaimed 'vanguard of the politically conscious class' is unable to keep calm or find words for what has just happened. Together, they demonstrate the physical forces and desires at play in regular political debates, and gradually present the impossibility of limiting politics to a rational process of verbal exchange.

hebben in toenemende mate moeite hun fysieke impulsen te onderdrukken tijdens het praten. Een debat over sociale omgangsvormen eindigt in een knokpartij; een activist verwerpt geweldloze strategieën. En als een onverwachte gebeurtenis de conferentie opschudt, blijkt het voor de 'voorhoede van de politiek bewuste klasse' onmogelijk om rustig te blijven en woorden te vinden voor het gebeurde. Tezamen tonen de scènes de fysieke krachten en verlangens die aan reguliere politieke debatten ten grondslag liggen, en geleidelijk aan onthullen ze de onmogelijkheid om de politiek louter als een rationeel proces van verbale uitwisseling te zien.

- **OPENING REMARKS**

Conference director George Thornton opens the day with some practical announcements; then invites local politician Peter Coleman to the stage. Coleman does not give the expected opening speech, but reads a resignation statement. From the defensive wording of this farewell address, we can conclude that he stands down from his position involuntarily.

“To those who’ve stood by me in difficult times I will be eternally grateful. And to those who have not felt able to lend me their support, let me say this: I’ll leave with no bitterness for you. But good luck. And thank you.”

Source material: a collage of political farewell addresses delivered between 1974 and 2008 by, among others, Richard Nixon, George Bush and Tony Blair.

Cast: George Thornton: William Sutton; Peter Coleman: William Dashwood.

Running time: 10 minutes

- **OPENINGSMEDEDELINGEN**

Voorzitter van de conferentie George Thornton opent de dag met een aantal praktische mededelingen en kondigt daarna de lokale politicus Peter Coleman aan. Tegen alle verwachtingen in geeft Coleman geen openingstoespraak maar leest hij zijn ontslagbrief voor. Uit de verdedigende bewoordingen van dit afscheid kunnen we concluderen dat hij niet vrijwillig opstapt.

“Diegenen die mij hebben gesteund in moeilijke tijden ben ik eeuwig dankbaar. Tegen hen die mij niet konden steunen, zeg ik dit: Ik verlaat jullie zonder verbittering. Toch succes gewenst. En bedankt.”

Bron: Een verzameling van politieke afscheidstoespraken, voordragen tussen 1974 en 2008 door onder anderen Richard Nixon, George Bush en Tony Blair.

Cast: George Thornton: William Sutton; Peter Coleman: William Dashwood

Duur: 10 minuten

- **NEW BUSINESS GOVERNANCE**

Three former business leaders – Tim McBrady, Joris van den Brink and Ted Peters – have accepted an invitation to reflect in public on the dramatic downfall of their companies. They are being interviewed by Steven Chapman, a rather interrogative journalist. At his request, the three start off with a public apology and then Chapman starts firing his questions in an increasingly critical and insinuating manner. The business leaders manage to dodge these without a single expression of remorse about the consequences of their failures.

“I am glad to take this opportunity to repeat what I said to our shareholders: that I am profoundly sorry at the turn of events. All of us have lost a great deal of money and a great number of colleagues. And I am very sorry about that.”

Source material: Minutes of the UK Treasury Sub-Committee of 2009, an interrogation of bankers about the causes of the financial crisis.

**Cast: Steven Chapman: David Calderhead; Joris van den Brink: Thomas Boer; Ted Peters: Mark Bellamy; Tim McBrady: Jonathon Sawdon.
Running time 20 minutes**

- **EEN NIEUW BESTUUR**

Drie voormalig zakelijk leiders, Tim McBrady, Joris van den Brink en Ted Peters, zijn ingegaan op de uitnodiging om tegenover het publiek terug te blikken op de dramatische ondergang van hun bedrijven. Zij worden geïnterviewd door Steven Chapman, een tamelijk dwingende journalist. Op zijn verzoek beginnen de drie zakenmannen met een publieke spijtbetuiging, waarna Chapman op een kritische en suggestieve manier zijn vragen afvuurt. Het lukt de zakenmannen om de vragen over de gevolgen van hun falen te pareren zonder daarbij enige vorm van berouw te tonen.

“Ik ben blij te kunnen herhalen wat ik eerder tegen onze aandeelhouders zei: Ik heb oprecht spijt van de gang van zaken. Wij hebben allen een grote hoeveelheid geld en een groot aantal collega’s verloren. En dat betreurt ik ten zeerste.”

Bron: Registratie van de UK Treasury Sub-Committee in 2009, waar bankiers werden verhoord over de oorzaken van de financiële crisis.

Cast: Steven Chapman: David Calderhead; Joris van den Brink: Thomas Boer; Ted Peters: Mark Bellamy; Tim McBrady: Jonathon Sawdon
Duur: 20 minuten

- **THE AGENTS OF CHANGE**

Alexandra Nowak, representative of the Agents of Change Foundation, delivers a speech about the wonders of democracy and civil society. She claims a strong belief in her cause, even blinks away some tears, but it is hard not to question her integrity. Alexandra re-appears in Act 4 and Act 5 as a speaker from the audience.

“Think of Martin Luther King. I think that his ‘I have a dream’ was a message beyond ideology. It was a message about freedom to be who you want to be. To be free but not to oppress others. It would be very difficult to strive for that freedom if we were to be ideologically biased.”

Source material: Interviews conducted in 2008 by Nicoline van Harskamp, with directors of various NGO's in Serbia, each promoting civil society building.

Cast: George Thornton: William Sutton; Alexandra Nowak: Joan Voort.

Running time: 20 minutes (not included in the video installation)

- **AGENTS OF CHANGE**

Alexandra Nowak, vertegenwoordiger van de Agents of Change Stichting, geeft een toespraak over de wonderen van de democratie en de ‘civil society’. Hoewel ze stellig zegt in dit onderwerp te geloven en zelfs haar tranen moet bedwingen, is het moeilijk om niet aan haar integriteit te twijfelen. Alexandra komt in akte 4 en 5 terug als een spreker uit het publiek.

“Denk aan Martin Luther King. Zijn boodschap ‘I have a dream’ ging verder dan ideologie. Het was een boodschap over de vrijheid te kunnen zijn wie je wilt zijn. Om vrij te zijn zonder daarbij anderen te onderdrukken. Het is erg lastig om voor deze vrijheid te strijden als we ideologisch bevooroordeeld zouden zijn.”

Bron: Interviews uit 2008 door Nicoline van Harskamp met directeuren van verschillende non-gouvernementele organisaties in Servië, die zich inzetten voor de opbouw van de ‘civil society’.

Cast: George Thornton: William Sutton; Alexandra Nowak: Joan Voort.

Duur: 20 minuten (maakt geen deel uit van de video-installatie)

- **DIALOGUE DAY**

With the ‘spirited leadership’ of moderator John Matthews, city employees Evelyn Goodman, Yuri Shri and Sylvia Eldrigde discuss the benefits of making street-level dialogues instrumental in social cohesion policies. The actual power relations that undermine the supposed democratizing effect, are revealed during question time.

“People are fantastically happy when the local council turns up on their doorstep. That’s what we call the ‘bottom-up-top-support’. It happens at the bottom and it’s being facilitated by the top.”

Source material: Recordings of a public meeting in Rotterdam in 2003 on the topic of dialogue.

Cast: Sylvia Eldrigde: Adrienne West; Alexandra Hunt: Mindy Ran; (does not appear in the film version) Evelyn Goodman: Yvette Supraski; Yuri Shri: Frank Sheppard; John Matthews: Bill Stevenson; Rick Stevenson: Jason Gwen; Farouk El-Khoury: Walid Barjas Dargam; Alexandra Nowak: Joan Voort; Patricia Chantell: Priscilla van der Donk; Nick Nash: Rick Parets. Running time: 24 minutes

- **DAG VAN DE DIALOOG**

Onder het ‘geestrijke leiderschap’ van moderator John Matthews bespreken gemeenteambtenaren Evelyn Goodman, Yuri Shri en Sylvia Eldrigde de voordelen van de dialoog met de burger op straat als instrument voor sociaal cohesiebeleid. De eigenlijke machtsverhoudingen die dit democratische proces ondermijnen, worden tijdens het vragenkwartierje blootgelegd.

“Mensen zijn verschrikkelijk blij als de gemeente bij hen op de stoep staat. Dat noemen we ‘bottom-up-top-support’. Het gebeurt onderaan en het wordt gefaciliteerd door de top.”

Bron: Opnamen van een openbare bijeenkomst in 2003 in Rotterdam over de dag van de dialoog. Cast: Sylvia Eldrigde: Adrienne West; Alexandra Hunt: Mindy Ran (komt niet voor in de filmversie); Evelyn Goodman: Yvette Supraski; Yuri Shri: Frank Sheppard; John Matthews: Bill Stevenson; Rick Stevenson: Jason Gwen; Farouk El-Khoury: Walid Barjas Dargam; Alexandra Nowak: Joan Voort; Patricia Chantell: Priscilla van der Donk; Nick Nash: Rick Parets. Duur: 24 minuten

- **PEACEFUL COMMUNICATION IN PRIVATE LIFE, EDUCATION, GOVERNMENT AND BUSINESS**

Communication trainer Max Bonner presents the principles of Peaceful Communication. He sets out in his regular smooth manner and some audience members – Rick Stevenson, Alexandra Nowak and Rachel Garrison – cooperate enthusiastically. He silences his one critic, Lisa Levi, by putting his own theory to practice: Don't punish or reward! Empathize! Max Bonner also plays a video of himself, interviewing his role model Martin Wasserman.

“All language that criticizes others is essentially a tragic expression of an unmet need.”

Source material: Nicoline van Harskamp's notes from a Nonviolent Communication Training she attended in 2009; information from various Nonviolent Communication websites and a clip of an interview with Marshall Rosenberg.

Cast: Max Bonner: Greg Shapiro; Martin Wasserman: Mark Janicello; Rick Stevenson: Jason Gwen; Alexandra Nowak: Joan Voort; Lisa Levi: Cece Sykes; Rachel Garrison: Eline van der Velden.

Running time: 19 minutes

- **VREEDZAME COMMUNICATIE VOOR PRIVÉLEVEN, ONDERWIJS, BESTUUR EN ZAKENWERELD**

Communicatiecoach Max Bonner presenteert de grondbeginselen van Vreedzame Communicatie. Hij spreekt op zijn gebruikelijk gehaaide manier en verschillende mensen uit het publiek, Rick Stevenson, Alexandra Nowak en Rachel Garrison, doen enthousiast mee. Als de sceptische Lisa Levi aan het woord komt, legt Bonner haar het zwijgen op door zijn eigen theorie toe te passen: straf en beloon niet, maar toon empathie. Ook laat Max Bonner een video zien waarin hij zijn grote held Martin Wasserman interviewt.

“Alle taal die een ander bekritiseert, is in feite een tragische uiting van een onbeantwoorde behoefte.”

Bron: Aantekeningen die Nicoline van Harskamp maakte tijdens een Geweldloze Communicatie Training die zij volgde in 2009; informatie van verschillende Nonviolent Communication websites en een fragment van een interview met Marshall Rosenberg.
Cast: Max Bonner: Greg Shapiro; Martin Wasserman: Mark Janicello; Rick Stevenson: Jason Gwen; Alexandra Nowak: Joan Voort; Lisa Levi: Cece Sykes; Rachel Garrison: Eline van der Velden.
Duur: 19 minuten

- **THE FAILURE OF NONVIOLENCE IN PURSUIT OF REVOLUTIONARY ENDS**

American activist William Huff reads up a long statement on why violence can be necessary in revolutionary activism. To avoid having to moderate the intense Q&A session that will no doubt follow, conference director George Thornton hurriedly removes Huff from the room at the end of his lecture.

“There is nothing in this world that currently deserves the word ‘peace’. Rather, it is a question of whose violence frightens us most, and on whose side we stand.”

Source material: The book ‘How Nonviolence Protects the State’ by the anarchist Peter Gelderloos; a lecture by the author recorded by Nicoline van Harskamp in 2007.

Cast: George Thornton: William Sutton; William Huff: Jeremiah Fleming.

Running time: 40 minutes

- **HET FALEN VAN GEWELDDOOSHEID BIJ HET STREVEN NAAR REVOLUTIONAIRE DOELEN**

De Amerikaanse activist William Huff leest een uitgebreid statement voor over hoe geweld noodzakelijk kan zijn bij revolutionair activisme. Ter voorkoming van de ongetwijfeld onstuimige vragenronde die zal volgen, beweegt conferentie-voorzitter George Thornton de spreker na diens lezing snel de zaal uit.

“Niets in deze wereld verdient op dit moment het woord ‘vrede’. Het is eerder de vraag welk geweld ons het meest beangstigt en aan wiens kant we staan.”

Bron: Het boek ‘How Nonviolence Protects the State’ van de anarchist Peter Gelderloos, en een lezing van de auteur die Nicoline van Harskamp opnam in 2007.

Cast: George Thornton: William Sutton; William Huff: Jeremiah Fleming
Duur: 40 minuten

- **UNIFORMITY IN PUBLIC CONDUCT**

Journalist Yolanda Mason invites populist politician Olivia Cunningham and agent provocateur Mohammed Halabi to debate the question: “Should a national style of greeting be determined by law?” The interviewees have previously manifested themselves as fierce opponents in the media. Halabi attacks with elaborate statements mixing jargon from law, sociology and politics, with street slang. Cunningham attacks with the overly simplified language of a populist. Terms such as ‘assault’, ‘propriety’ and ‘militancy’ are defined, redefined and strategically misinterpreted.

“You see the constitutional State as some sort of Flying Spaghetti Monster. And you wave religious dogmas and post-modern articles of faith around that monster.”

Source material: Several television appearances of the Dutch lawyer Mohammed Enait between 2005 and 2007. His counter-parts are based on various populist politicians and various journalists.

**Cast: Mohammed Halabi: Rakesh Parangath; Olivia Cunningham: Dawn Mastin; Yolanda Mason: Amy Potter; George Thornton: William Sutton.
Running time: 16 minutes**

- **EENHEID IN OPENBAAR OPTREDEN**

Journalist Yolanda Mason nodigt de populistische politicus Olivia Cunningham en agent provocateur Mohammed Halabi uit om te discussiëren over de stelling ‘Moet een nationale manier van groeten wettelijk worden vastgelegd?’. De geïnterviewden hebben zich eerder al als meedogenloze tegenstanders gepositioneerd in de media. Halabi slaat toe met diepgaande stellingen waarin hij juridisch, sociologisch en politiek jargon moeiteloos combineert met de taal van de straat. Cunningham gaat in de aanval met de duidelijk versimpelde taal van de ware populist. Termen als ‘belediging’, ‘fatsoen’ en ‘militant’ worden gedefinieerd, geheerdefinieerd en opzettelijk verkeerd geïnterpreteerd.

“U ziet de constitutionele staat als een soort Vliegend Spaghettimonster, waar u religieuze dogma’s en postmoderne geloofsartikelen omheen zwaait.”

Bron: Televisieoptredens van de Nederlandse advocaat Mohammed Enait tussen 2005 en 2007. De tegenstanders zijn gebaseerd op verschillende politici en journalisten. Cast: Mohammed Halabi: Rakesh Parangath; Olivia Cunningham: Dawn Mastin; Yolanda Mason: Amy Potter; George Thornton: William Sutton.
Duur: 16 minuten

• THE POTENTIAL OF COMMUNIST POLITICS IN CONTEMPORARY PHILOSOPHY

Star academic Stefan Sekula and three of his close friends – Enrico Telesta, Hans Ostergard and Pierre Berardi – plan to each make a short statement on the topic of ‘new communism’ and then propose a joint resolution. Berardi is first. He elaborates on irrelevant issues for over half an hour and then Sekula, who’d rather fancied himself as the centre of attention, urges him to stop several times – with little effect. Sekula spends the remaining five minutes challenging the audience to sing the Internationale with him.

“Why don’t we do something very old-fashioned to conclude? That is, to sing a certain very well-known song. I will not tell you which one. The title has around ten letters. It starts with ‘I’. It ends with ‘E’. Who dares to do this?”

Source material: Recordings of the conference ‘On the Idea of Communism’ at Birkbeck University in London in 2008.
 Cast: Pierre Berardi: Daniel Rovai; Stefan Sekula: Dimitri Ivanov; Enrico Telesta: Rob Michels; Hans Ostergard: Michael Usachev; Juan Diaz Chavez: Francisco Camacho; William Huff: Jeremiah Fleming; George Thornton: William Sutton.
 Running time: 30 minutes

• HET POTENTIEEL VAN DE COMMUNISTISCHE GEDACHTE IN HEDENDAAGSE FILOSOFIE

De populaire academicus Stefan Sekula en zijn drie goede vrienden Enrico Telesta, Hans Ostergard en Pierre Berardi, bereiden elk een statement voor over het onderwerp ‘nieuw communisme’ om daarna tot een gezamenlijke resolutie te komen. Berardi mag eerst, maar spreekt langer dan een half uur over irrelevante kwesties. Sekula, die zichzelf het liefst in het middelpunt van de aandacht ziet, dwingt hem tot stoppen maar met weinig succes. In de resterende vijf minuten van de bijeenkomst probeert Sekula het publiek over te halen om ‘De Internationale’ met hem te zingen.

“Laten we afsluiten met iets ouderwets! Laten we een heel bekend lied zingen. Ik vertel jullie niet welk lied ik bedoel. Maar de titel bevat ongeveer tien letters. Het begint met een ‘I’ en het eindigt met een ‘E’. Wie durft?”

Bron: Opnamen van de conferentie ‘On the Idea of Communism’ aan Birkbeck University in Londen in 2008.
 Cast: Pierre Berardi: Daniel Rovai; Stefan Sekula: Dimitri Ivanov; Enrico Telesta: Rob Michels; Hans Ostergard: Michael Usachev; Juan Diaz Chavez: Francisco Camacho; William Huff: Jeremiah Fleming; George Thornton: William Sutton.
 Duur: 30 minuten

- EDUCATING THE EDUCATORS

Adoley Malik delivers a keynote speech. Conference director George Thornton is clearly in awe of her, which irritates Malik. During her speech she repeatedly makes remarks such as “as you all know, of course, because this is a very, very famous book” and “I see I don’t have a great readership in this crowd”. Her speech, however, is full of references to dogs and underdogs and the relation between teachers and pupils.

“What we have seen again and again is that the self-selected moral entrepreneurs of the international civil society want to work without a social contract. But this is really a kind of return of benevolent feudalism. You may not like this notion very much because it’s so much more convenient to do good in your way. But if you think about it, perhaps you will agree with me.”

Source material: A recorded keynote lecture by Gayatri Spivak at the Van Abbe Museum in Eindhoven in 2007. Cast: George Thornton: William Sutton; Adoley Malik: Adella Langdon. Running time: 21 minutes

- SCHOOL DE ONDERWIJZERS

Adoley Malik geeft een keynote lezing. George Thornton is duidelijk onder de indruk van haar en dat irriteert Malik. Tijdens haar voordracht maakt ze opmerkingen als ‘zoals jullie natuurlijk wel weten, want dit is een zeer bekend boek’ en ‘ik zie dat ik niet veel gelezen wordt hier’. In haar presentatie maakt ze echter wel een groot aantal verwijzingen naar dogs en underdogs en de relatie tussen onderwijzers en leerlingen.

“Steeds vaker zien we dat zelfbenoemde morele ondernemers in het internationale maatschappelijk veld willen opereren zonder sociaal contract. Maar dit is een soort terugkeer van een welwillende feodaliteit. Dit klinkt jullie waarschijnlijk niet goed in de oren want het is zo veel makkelijker om goed te doen op je eigen manier. Maar als je er goed over nadenkt, ben je het misschien wel met me eens.”

Bron: Een opgenomen keynote lezing van Gayatri Spivak in 2007 in het Van Abbe Museum in Eindhoven.
Cast: George Thornton: William Sutton; Adoley Malik: Adella Langdon
Duur: 21 minuten

- **WITCH HUNT
(AN IMPROMPTU DEBATE)**

Towards the end of the conference, news breaks of a disastrous event: runner-up in the soon to be held national elections has been assassinated. Months earlier, Paul Hern had written a play about exactly such an event. ‘Witch Hunt’ was scheduled to be staged at as the grand finale of the conference, but instead George Thornton invites him and some audience members to the stage with the ambition to “find words for what has happened”. The meeting starts in a civilized manner, but soon the panel members Nicholas Gibbons, Jake Johnson, Agnes Turner and Rowena Pickett Bloom start speculating about who is to blame. Audience and panel members walk out. Moderator Jennifer Atkins refuses to give up and her father gives a speech on “our rational democratic system” from the back of the room.

“It’s a splendid thing to reduce politics to a rational process, in which people talk and eventually decide on their preferences, but politics are, of course, also vehemently emotional. Politics is also political assassination.”

Source material: Recordings of an event at debate centre De Balie Amsterdam, in 2002.

Cast: Jennifer Atkins: Georgina Dean; Paul Hern: Peter More Agnes; Turner: Emma Dingwall; Nicholas Gibbons: Ralph de Rijke; Rowena Pickett-Bloom: Ajit Sandhu; Jake Johnson: David Cameron; George Thornton: William Sutton; Wilma Sharp: Rosalie Kreisky; Hans Ostergard: Michael Usachev; Steven Chapman: David Calderhead.

Running time: 28 minutes

- **HEKSENJACHT
(EEN INGELAST DEBAT)**

Tegen het einde van de conferentie komt het nieuws van een desastreuze gebeurtenis: de kandidaat van de komende verkiezingen is vermoord. Maanden eerder schreef Paul Hern het script voor een toneelstuk waarin precies hetzelfde voorvalt. ‘Witch Hunt’ stond geprogrammeerd als de spectaculaire afsluiter van de conferentie maar in plaats daarvan nodigt George Thornton Hern en leden van het publiek uit op het podium om ‘woorden te vinden voor wat zojuist heeft plaatsgevonden’. Het gesprek begint beschaafd maar al snel speculeren panelleden Nicholas Gibbons, Jake Johnson, Agnes Turner and Rowena Pickett Bloom over de mogelijke dader. Mensen uit het publiek lopen weg en panelleden stapten op. Moderator Jennifer Atkins weigert de discussie te stoppen en haar vader geeft achterin de zaal een voordracht over ‘ons rationele democratische systeem’.

“Het is prachtig om politiek te definiëren als een rationeel proces, waarin mensen spreken en uiteindelijk een besluit maken op basis van hun voorkeuren, maar politiek is natuurlijk ook ontzettend emotioneel. Politiek is ook een politieke aanslag.”

Bron: Opnamen van een debat in 2002 in De Balie, Amsterdam.

Cast: Jennifer Atkins: Georgina Dean; Paul Hern: Peter More; Agnes Turner: Emma Dingwall; Nicholas Gibbons: Ralph de Rijke; Rowena Pickett-Bloom: Ajit Sandhu; Jake Johnson: David Cameron; George Thornton: William Sutton; Wilma Sharp: Rosalie Kreisky; Hans Ostergard: Michael Usachev; Steven Chapman: David Calderhead.

Duur: 28 minuten

Pierre Berardi

Max Bonner

Steven Chapman

Peter Coleman

Olivia Cunningham

Sylvia Eldridge

Evelyn Goodman

Mohammed Halabi

Paul Hern

William Huff

Alexandra Hunt

Adoley Malik

Yolanda Mason

John Matthews

Tim McBurdy

Alexandra Nowak

Hans Ostergard

Ted Peters

Stelan Sekula

Yuri Shri

Ernesto Telesta

Joris van den Brink

CREDITS

Any other Business was written, directed and produced by
Nicoline van Harskamp.

The live conference was produced as part of *My name is Spinoza*, an initiative of the Amsterdam Spinoza Circle / SKOR (Foundation Art and Public Space), Amsterdam. The conference and film were made possible by Fonds BKVB, Amsterdams Fonds voor de Kunst, SKOR and Regardz Meeting Centers.

Chief camera: Jasper Bazuin

Camera: Pierre Sondejiker, Jonas Sacks, Sven Kommers, Toinne Nieuwenhuis, Hugo Keijzer
Sound: Vincent Wijnen, Hulskamp BV

Still photography: Willem Sluyterman van Loo

Video edit: Massimo Mosca and Nicoline van Harskamp

Post-production: Massimo Mosca and Rik van den Berge

Technical assistance: Thijs Gadiot, Billy Nilsson

Actors' assistance: Teresa van Twuijver

Costumes and set: Marcella Merx

Floor management: Jelle Oostra

Floor assistance: Gaby Tjon, Fela Kim, Suzanne Noesen,
Karen Barnhorn

Graphic design, conference: Sam de Groot

Script edit: Lawrence Dubrovic

Casting: International Native Casting and Nicoline van Harskamp

Thanks to: Stedelijk Museum Bureau Amsterdam, De Balie,

Rijksakademie van Beeldende Kunsten, Van Abbe Museum

Eindhoven, RKS Rotterdam, Bernie Deekens, Theo Tegelaers and

Sarah Rajaei.

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam
Rozenstraat 59, 1016 NN Amsterdam
t +31 (0)20 4220471
f +31 (0)20 6261730
www.smba.nl / mail@smba.nl

Open dinsdag tot en met zondag
van 11.00 tot 17.00 uur /
Open Tuesday – Sunday from 11 a.m.
to 5 p.m.

Ontvang ook de SMBA email-
nieuwsbrief via www.smba.nl/
Sign up for the SMBA email
newsletter at www.smba.nl

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam
is een activiteit van het
Stedelijk Museum Amsterdam /
Stedelijk Museum Bureau Amsterdam
is an activity of the Stedelijk Museum
Amsterdam
www.stedelijk.nl

CREDITS

Any other Business is geschreven, geregisseerd en geproduceerd door Nicoline van Harskamp.

De live registratie kwam tot stand als onderdeel van *My Name is Spinoza*, een initiatief van de Amsterdamse Spinoza Kring/ SKOR (Stichting Kunst en Openbare Ruimte), Amsterdam. De conferentie en de film werden mogelijk gemaakt door Fonds BKVB, Amsterdams Fonds voor de Kunst, SKOR en Regardz Meeting Centers.

Hoofd camera: Jasper Bazuin

Camera: Pierre Sondejiker, Jonas Sacks, Sven Kommers, Toine Nieuwenhuis, Hugo Keijzer

Geluid: Vincent Wijnen, Hulskamp BV

Fotografie: Willem Sluyterman van Loo

Videomontage: Massimo Mosca en Nicoline van Harskamp

Post-productie: Massimo Mosca en Rik van den Berge

Technische assistentie: Thijs Gadiot, Billy Nilsson

Assistent acteurs: Teresa van Twuijver

Kostuums en set: Marcella Merx

Productieleider: Jelle Oostra

Productieassistenten: Gaby Tjon, Fela Kim, Suzanne Noesen,
Karen Barnhorn

Grafische Vormgeving: Sam de Groot

Redactie script: Lawrence Dubrovic

Casting: International Native Casting en Nicoline van Harskamp

Met dank aan: Stedelijk Museum Bureau Amsterdam, De Balie,

Rijksakademie van Beeldende Kunsten, Van Abbe Museum

Eindhoven, RKS Rotterdam, Bernie Deekens, Theo Tegelaers en
Sarah Rajaei.

Colofon / Colophon
Coördinatie en redactie /
Co-ordination and editing:
Jelle Bouwhuis
Vertaling / Translation: Don Mader,
Tessa Verheul
Design: Mevis & Van Deursen /
Nina Støttrup Larsen
Druk / Printing: die Keure, Brugge
SMBA: Jelle Bouwhuis (curator),
Marijke Botter (office manager/
receptionist), Kerstin Winking
(assistant curator), Gabriele Minelli
(production assistant/receptionist)
Tessa Verheul (Project '1975' blog
editor)

opening 11.02 5-7p.m.

12.02-25.03